

GELENEKSEL POLİTİK KONJONKTÜR HAREKETLERİ TEORİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Levent ÇİNKO*

Özet:

Siyaset ile ekonomi arasındaki ilişkiler bütün ekonomilerde gözlenen bir olgudur. İktisat teorisi içerisinde yer alan yaklaşımlar bu konuda farklı analizlerin gelişmesine neden olmuşlardır. Politik Konjonktür Hareketleri Teorisi, bu anlamda en çok dikkatleri çeken bir yaklaşımdır.

Bu çalışmanın temel amacı, politik konjonktür hareketleri literatüründe yer alan geleneksel yaklaşımların gerek Avrupa ülkelerinde gerekse dünyadaki diğer devletlerin siyaset-ekonomi ilişkileri üzerine geliştirdikleri varsayımları sistematik bir çerçevede analiz etmektir.

Çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde geleneksel fırsatçı model, ikinci bölümde ise geleneksel partizan model incelenecektir.

Bu çalışmada az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde geleneksel fırsatçı modellerin varsayımlarının geçerli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *İktisat teorisi, Geleneksel politik konjonktür hareketleri teorisi, Geleneksel fırsatçı model, Politik iktisat.*

Abstract:

All economies depicted a relationship between politics and economics. The approaches in Economic Theory have paved the way to a variety of analysis on this issue. Political Business Cycle Theory is one of the most prominent of those approaches.

The main aim of this study is to analyze the hypotheses about political-economic relations of European and other countries in the world that take place within the traditional approaches of Political Business Cycle Theory literature in a systematic framework.

* Dr., Marmara Üniversitesi

This study is composed of two parts. In the first part, traditional opportunist model will be examined, and the second part will concentrate on traditional partisan model.

This study concluded that the hypotheses of the traditional opportunist model are prevalent in underdeveloped and developing countries.

Keywords: *Economic theory, Political business cycle theory, Traditional opportunist model, Traditional partisan model, Political economy.*

1. Giriş

Siyaset ile ekonomi arasındaki ilişkiler gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde farklı boyutlarda da olsa gözlenen bir olgudur. Söz konusu ilişkiye iktisat teorisi içerisinde yer alan yaklaşımlar farklı analizler getirmişlerdir. Politik Konjonktür Hareketleri Teorisinin gerek geleneksel, gerekse modern evresinde yer alan modeller siyaset ve ekonomi arasındaki ilişkiyi siyasetin yapay iktisadi konjonktür yaratma varsayımı temelinde analiz etmişlerdir.

Bu çalışmanın temel amacı politik konjonktür hareketleri literatüründe yer alan geleneksel yaklaşımların siyaset ekonomi ilişkileri üzerine geliştirdikleri varsayımları sistematik bir çerçevede analiz etmektir.

Çalışma iki bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde geleneksel fırsatçı model, ikinci bölümde ise geleneksel partizan model incelenecektir.

2. Geleneksel Fırsatçı Model

Geleneksel fırsatçı modelin temel görüşü, makro ekonomik politikaların siyasal iktidarlar tarafından yeniden seçilebilme kaygısıyla manipüle edildiği iddiasıdır. Başka bir ifadeyle bu konudaki standart bakış açısına göre, hükümetler seçim dönemlerinde ekonomide yürü-dür-yürüküs döngüsüne yol açacak politikalar uygulurlar. Buna göre, seçim öncesi dönemde genişletici politikalar hakimken, seçim sonrası dönemde bu tür politikalar yerini daraltıcı politikalara bırakır (Shughart and Tollison, 1985: 48; Maloney and Smirlock, 1981: 378). Bu bakış açısı açıkça ortaya koymaktadır ki, geleneksel fırsatçı varsayımlarını Phillips eğrisi yaklaşımı temelinde açıklamaya çalışmışlardır.

Daha önceki açıklamalarda görüldüğü üzere 1960'lı yıllarda ve 1970'li yılların başlarında Keynesyen iktisatçılar, Phillips eğrisi analizini kullanarak yüksek enflasyon maliyetine katlanılmak suretiyle işsizlik oranlarının sürekli olarak düşük düzeylerde seyredebileceğini savunmuşlardır. Aneak Symth ve diğerlerinin (1989: 336) Milton Friedman ve Edmund S. Phelps

yaptıkları çalışmalar ile söz konusu iddianın uzun dönemde geçerli olmadığını kanıtlamışlardır. Bu iktisatçılara göre Phillips eğrisi uzun dönemde dik bir eğri konumundadır. Phillips eğrisinin sadece kısa dönemde geçerli olduğu tezi, yüksek enflasyon ve düşük işsizlik oranlarını içeren politika uygulamalarının uzun dönemde enflasyonist beklentilerin yukarı doğru revize edilmesi nedeniyle sadece kısa dönemde geçerli olduğu sonucunu doğurmaktadır. Enflasyon ile işsizlik oranı arasındaki değiş-tokuş ilişkisinin sadece kısa dönemde geçerli olduğu varsayımı, geleneksel fırsatçı modellerin gelişimine önemli katkı sağlamıştır. Çünkü, Phillips eğrisi analizinin kısa dönem için bile olsa geçerli olması, işsizlik ve enflasyon değişkenlerinin politik kaygılarla manipüle edilebileceği sonucunu doğurmaktadır. Siyasal iktidarlar, yeniden seçilme şanslarını arttırmak amacıyla kısa dönem Phillips eğrisi kısıtım dikkate alıp seçim öncesi dönemlerde yüksek enflasyon maliyetine katlanarak genişletici istihdam politikaları uygulurlar. Seçim sonrası dönemde ise enflasyonist beklentiler yukarı doğru revize edildikçe, enflasyon oranında herhangi gerileme gözlenmeksizin istihdam hacminde daralma eğilimleri ortaya çıkar ve neticede, işsizlik oranı yeniden doğal oranına doğru gerilemeye başlar.

Hükümetler siyasal iktidarın popülaritesinin yitirmesi sonucuna yol açacağından olağan koşullarda oy veren bireyler yönünden cezalandırılması gereken bu netice, daha sonra yapılacak olan seçimlerde çoğunlukla dikkate alınmamaktadır.

Fırsatçı politika görüşüne yönelik öncü araştırmalar Nordhaus (1975: 169) ve Lindbeck (1976: 19) tarafından yapılmıştır. Geleneksel fırsatçı modellerin gelişiminde Nordhaus'un Modeli önemli bir temel taşıdır. Daha genel bir bakış açısı ile değerlendirildiğinde Nordhaus'un çalışması, politik konjonktür hareketleri teorisinin gelişim çizgisinin başında yer alan öncü bir araştırmadır (Kalecki, 1971: 144). Nordhaus politik konjonktüre ilişkin analizinde sınıflar arası mücadele olgusu yerine demokratik politik sistemdeki seçmen ve politikacıların davranışlarını ele almıştır (Borooah, 1988: 68-72). Bu çerçevede enflasyon ile işsizlik arasındaki trade-off ilişkisi üzerinde yoğunlaşmıştır. Nordhaus'a göre, iktidardaki siyasal partinin gelecek seçimleri düşünme kaygısı, uzun dönemde makro ekonomik açıdan optimal olmayan kısa vadeli kazançlara öncelik verilmesine neden olur. Nordhaus'un ulaştığı bu sonucun ortaya çıkmasında seçmen ve politikacıların davranışlarına anahtar bir rol verilmiştir. Nordhaus'un görüşünü esas alan bir çok iktisatçı tarafından yapılan çalışmalar, geniş bir literatürün doğmasını sağlamıştır. Geleneksel fırsatçı modellerin temel varsayımları aşağıdaki noktalarda toplanabilir (Nordhaus, 1975: 169-90; Nordhaus, 1976: 64; Snowdon, 1997: 256-57; Alesina, 1995a: 146-47;

Lohmann, 1998: 1; Alesina and Roubini, 1995: 101-102; Alt and Chrystal 1983: 104; Leertouwer and Maier, 2002: 210).

-Politikacılar fırsatçıdır. Gerçek düşünceleri iktidarı ellerinde tutmak istemeleridir partizan amaçlara sahip değillerdir. Diğer bir deyişle politikacılar, kişisel çıkarlarını en üst seviyeye çıkarmak amacıyla geleceği ipotek altına alan manipülatörlerdir. Bu anlamda siyasi iktidarda buldukları görev süreleri boyunca gelecek seçimlerde oylarını en üst seviyeye çıkarabilecekleri iktisat politikalarını tercih ederler (Downs, 1957: 28 ; Downs, 1984: 12-26). Örneğin ekonomik dengeyi sağlamak amacıyla seçimlerden önce para arzını artırır. Diğer yandan para ve maliye politikası araçları ile işsizlik düzeyini istedikleri bir seviyede tutabilirler.

-Seçmenlerin sistematik olarak aldatılması çok kolaydır. Çünkü seçmenler, oy verme anında miyopik bir davranış sergilerler. Seçmenlerin iktidardaki siyasi parti ile ilgili düşüncelerini içinde buldukları cari ekonomik koşullar belirler. Diğer taraftan iktisat politikaları ile makro ekonomik performans arasındaki ilişkiyi net bir şekilde algılayamazlar. Hükümetlerin performansları ile ilgili değerlendirmelerinde geçmiş dönemde düşündüklerini bir tarafa bırakıp iktidar süresince gösterdikleri ekonomik performansı baz alırlar. Daha da önemlisi olumlu ekonomik koşulların başarılı politikalar mı, yoksa şans faktöründen mi, kaynaklandığını ayırt etme güdüsüne sahip değillerdir.

-Seçimlerin zamanlaması dışsal olarak sabittir. Siyasal iktidarların seçim tarihlerinin belirlenmesi açısından inisiyatif sahibi olup olmaması politik konjonktür hareketlerinin ortaya çıkışı açısından önemli bir noktadır. Gayet açıktır ki, seçim tarihini belirleme inisiyatifine sahip siyasal iktidarlar, politika uygulamalarını da kolaylıkla manipüle ederler.

-Hem para politikası hem de maliye politikası siyasal iktidarın kontrolindedir. Fırsatçı modellerin, para ve maliye politikası uygulamalarının siyasal iktidarların denetiminde olduğunu kabul etmesi, politik konjonktür hareketlerinin ortaya çıkması açısından son derece önemlidir. Bu varsayımın göre, gerek siyasal iktidarlar gerekse merkez bankası benzer politikalar uygulayabilir. Örneğin, daraltıcı bir maliye politikası tercih edildiğinde para politikası bu amaç doğrultusunda kullanılabilir.

-Politikayı yönlendiren siyasiler benimsedikleri iktisat politikalarını uygularken, yeterli düzeyde ulusal otonomiye sahiplerdir. Bu varsayımın göre dışsal etkenler, ulusal iktisat politikaları üzerinde herhangi bir kısıt oluşturmaz.

Buraya kadar yapılan açıklamalar net bir şekilde göstermektedir ki, Nordhausyen fırsatçı eğilimlerin ortaya çıkışı, esas itibariyle, genişletici iktisat politikası uygulamaları ile ortaya çıkarılan beklenmeyen enflasyon olgusunun, kısa dönemde işsizlik oranını doğal düzeyinden uzaklaştırması ile gerçekleşir.

Geleneksel fırsatçı modellerin dayandığı temel varsayımları ilk defa gündeme getiren Nordhaus, söz konusu varsayımları kanıtlamak üzere, seçim dönemlerinde farklı boyutlarda da olsa, Almanya, Yeni Zelanda, ABD, Fransa ve İsveç'te işsizlik düzeylerinin düşük düzeylerde seyrettiğini belirtmiş ve bunla ilgili çalışmalar sergilemiştir. Benzer şekilde Tuft, ABD'de 1948-1976 yılları arasında işsizlik oranında, Eisenhower dönemi dışında, başkanlık seçimleri öncesinde, düşüşler sonrasında ise yükselişler gözlemlendiğini ileri sürmüştür (Tuft, 1978: 19-21). Öte yandan Soh, (1986: 31-46) 1961-1980 dönemi için yirmi sanayisi gelişmiş demokratik yapıya sahip ülkenin yalnızca işsizlik ve enflasyon oranlarını değil aynı zamanda, harcanabilir gelir düzeyindeki değişiklikleri de göz önüne alarak yaptığı ekonometrik analiz sonucunda, söz konusu ülkelerin yarısından fazlasında politik konjonktür dalgalarının varlığını gösteren kanıtlar elde etmiştir. Hemen belirtmek gerekir ki, literatüre yapılan katkılar bu çalışmalar ile sınırlı değildir. Bu kapsamda öne sürülen tezler ile ilgili çalışmalar hala güncel bir şekilde devam etmektedir.

İktisat literatüründe, geleneksel fırsatçı modelin ortaya çıkardığı tezlerin geçerli olmadığını ya da iktisat politikası uygulamalarının politik kaygılarla manipüle edildiği konusunda güçlü kanıtlar olmadığını savunan başka araştırma ve incelemelerde mevcuttur (Golden and Poterba, 1980: 696-714; Richards, 1986: 447-57; McCallum, 1977: 504-15).

3. Geleneksel Partizan Model

Keynesyen devriminin modern ekonomik düşünce içerisindeki en önemli özelliği, hükümetin ekonomik bir birim olarak kabul edilmesi görüşüne yaptığı katkıdır. Ekonomi biliminin Keynes sonrası dönemdeki gelişim sürecinde hükümetler, sahip oldukları siyasi gücü kullanmak suretiyle ulusal ekonomik faaliyetlerin akışında çok önemli bir yer alarak bu sahnede gerçek rolleriyle kabul edilmeye başlanmıştır (Whynes, 1989: 110).

Keynesyen yaklaşım taraftarlarına göre, politikacılar istihdam ve hasıla gibi temel makro ekonomik değişkenleri kolaylıkla kontrol edebilir. Buna göre Phillips eğrisi analizinde ortaya konan ilişkiler esas alınarak politik amaçlar doğrultusunda işsizlik (ya da GSMH büyümesi) ve enflasyon sorunlarından birine öncelik verilip uygun görülen para ve maliye politikası uygulamaları devreye sokulabilir. Örneğin, işsizlik ile mücadeleye öncelik

verildiğinde, enflasyon maliyeti pahasına genişletici toplam talep politikaları uygulanabilir. Bu varsayımın doğal sonucu olarak, para ve maliye politikası uygulamalarının etkileri istikrarlı ve öngörülebilir kabul edilmiştir (Alesina and Rosenthal, 1995: 161).

Geleneksel Keynesyen yaklaşımının savunduğu iktisat politikalarının ekonominin işleyişi üzerinde etkili olduğu görüşünü kabul eden geleneksel partizan model (makro ekonomik politikaların partizan teorisi), politikacıların partizan olduğunu varsaymakta ve farklı ideolojilere sahip siyasi partilerin, Phillips eğrisi üzerinde farklı noktaları tercih ettiğini savunmaktadır. Başka bir ifade ile, siyasal partiler nominal ve reel ekonomik performansa verdikleri önem açısından farklı bakış açılarına sahiplerdir. Buna göre, sol eğilimli partilerin iktidarında, sağ partilerin iktidarına göre büyüme ve enflasyonun sürekli olarak daha yüksek ve işsizliğin daha düşük düzeylerde seyrettiği varsayılmaktadır (Hibbs, 1994: 1-2; Alesina, 1995b: 150-51). Dolayısıyla sol eğilimli partilerin iktidarında Keynesyen makro ekonomik politikalar tercih edilirken, sağ partilerin iktidarında, devletin müdahalesinin gereksizliğine inanan yaklaşımların görüşleri, daha açık bir ifade ile, denk bütçe politikası anlayışı ön plana çıkmaktadır (Boix, 2000: 41). Ayrıca bu modelde farklı toplumsal sınıfların enflasyon yada işsizlik tercihinin saptanmasında etkili olduğu da vurgulanmaktadır. Bu çerçevede yüksek gelir grupları ve sermaye sahipleri enflasyon sorunundan memnuniyetsizliklerini belirtirlerken, düşük ve orta gelir grupları işsizlik sorunu ile daha fazla ilgili hale gelmektedirler (Hibbs, 1977: 1470). Çünkü, düşük gelir gruplarının başlıca gelir kaynağı, istihdam edilmek suretiyle kazandıkları emek gelirleridir. Buna karşın yüksek gelir gruplarının değişik kanallardan gelir sağlama olanakları bulunmaktadır. Finansal varlıkların yanı sıra sahip oldukları gayri menkuller bu kesimlerin en önemli gelir kaynağıdır. Enflasyon oranındaki artışın söz konusu enstrümanlara ilişkin belirsizliği arttırması, yüksek gelir gruplarının anti enflasyonist politikalara daha duyarlı olmasına sebebiyet vermektedir (Carlsen, 1998: 64).

Geleneksel partizan modelin makroekonomik politikaların oluşumuna ait saptamaları tablo 1'de görüldüğü üzere sistematik olarak belirtilebilir (Madsen, 1981: 269-82).

Tablo:1 Makroekonomik Politikaların Partizan Teorisi

Objektif Ekonomik Koşullar :Ekonominin işleyişinde genel olarak enflasyon ya da işsizlik oranı yüksektir.

Subjektif Değerlendirmeler: Yüksek gelir grupları enflasyon,aynı sistemin çalışanları ise işsizlik ile mücadeleden yanadırlar ve bu sistemde tercihlerini bu yönde belirtirler.

Siyasal Partilerin Tercihleri:Demokratik sistemlerde siyasi partiler farklı seçmen tercihlerine göre hareket tarzı belirlerler.

Makroekonomik Politikalar: Siyasi partiler uygulayacakları makroekonomik politikaları,objektif ekonomik koşulların yanı sıra seçmenlerin subjektif önceliklerine dikkat ederek belirleme eğilimindedirler.

Tablo 1'de belirtildiği gibi,partizan teorinin temel varsayımları aşağıdaki noktalarda toplanabilir (Hibbs, 1987: 138-41; Swank, 1993: 340; Alesina et al., 1997: 47; Nowaihi and Garratt, 1998: 6-8):

-Bütün politikacıların (siyasi partiler) davranışlarını aynı amaçlar belirlemez. Siyasi partiler, benimsedikleri hedefler doğrultusunda, seçmen tabanlarının taleplerini karşılamaya çalışırlar. Sol partilerin seçmen tabanları orta ve düşük gelir gruplarından,sağ partilerininki ise yüksek gelir gruplarından meydana gelmektedir. (Bu varsayım, partizan modeller ile fırsatçı modeller arasındaki temel farklılığı ifade etmektedir.)

-Farklı ideolojilere mensup siyasi partiler Phillips eğrisi üzerinde farklı noktaları tercih ederler. Bu eğilim, gelir dağılımını etkiler.

-Enflasyonist beklentiler adaptiftir.

-Düşük gelir grupları işsizlik sorunundan, yüksek gelir grupları ise enflasyon sorunundan olumsuz yönde etkilenir.

-Seçim zamanlaması dışsal olarak sabittir.

Farklı ideolojilere mensup siyasal partilerin ekonomik önceliklerinin önem sıralamasını Hibbs, Tablo 2'de belirttiği şekilde yapmıştır (Hibbs, 1977: 1471).

Tablo:2 İleri Sanayi Toplumlarında Siyasal Partilerin İktisadi Hedeflere İlişkin Öncelikleri

	Sosyalist-İşçi	Merkez	Muhafazakar
Amaçların Önem Sıralaması	Tam İstihdam	Fiyat İstikrarı	Fiyat İstikrarı
	Gelir Dağılımının dengelenmesi	Ekonomik Büyüme	Dış ödemeler dengesi
	Ekonomik Büyüme	Tam İstihdam	Ekonomik büyüme
	Fiyat İstikrarı	Gelir Dağılımının dengelenmesi	Tam İstihdam
	Dış ödemeler dengesi	Dış ödemeler dengesi	Gelir dağılımının dengelenmesi

Tablo 2'de gelişmiş sanayi ülkelerinde iktisat politikası hedeflerinin belirlenmesinde partilerin ideolojik yapılarının önemli bir özellik olduğu gözlenmektedir. Buradan yola çıkarak, dar gelirlili ve ücretli kesime hitap eden sol (sosyalist ve işçi) partiler tam istihdamın sağlanmasını hedeflerken; yüksek gelir grupları ile sermaye çevrelerini hedef kitle olarak benimseyen sağ (muhafazakar) partiler önceliği fiyat istikrarından yana kullanmaktadır. Merkez partileri ise, bir taraftan fiyat istikrarını ilk hedef olarak benimseyip sağ partilere benzer bir görüntü sergilerken; öte taraftan, sağ partilere kıyasla, tam istihdam hedefini öncelik sıralamasına göre üçüncü sıraya koyarak, sol partilere benzemektedir.

Partizan model, gerek ABD'de ve gerekse diğer sanayileşmiş ekonomilerde ideolojik faktörlerden etkilenen makro ekonomik politikaların

söz konusu olduğunu ileri sürmektedir. Ampirik çalışmaların sonuçlarına göre, Avrupa'daki solcu partiler ile ABD'deki Demokrat Parti, işsizlikle mücadeleye önem verirken Avrupa'daki muhafazakar partiler ile ABD'deki Cumhuriyetçi Parti, tercihlerini anti-enflasyonist iktisat politikalarından yana kullanmaktadır (Alesina, 1995b: 71-72).

Uygulamaya göre fırsatçı eğilimleri belirlemek belli ölçüde kolay olsada, partizan eğilimleri saptamak oldukça güçtür. Çünkü, siyasal partilerin belirledikleri iktisat politikalarında partizan eğilimlerin var olup olmadığını sağlıklı bir şekilde gözlemlemek için, söz konusu ülkede, düzenli ve sağlıklı kamuoyu araştırmalarının mevcut olması ve seçim rekabetinin iki büyük parti arasında yada sağ ve sol eğilimlerine göre ayrılmış parti blokları arasında gerçekleşmesi gerekir (Carlsen and Pedersen, 1999: 13-32). Alesina ve Roubini tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarına göre, (Alesina et al., 1992: 228-230) partizan politik konjonktür hareketleri, iki parti sisteminin geçerli olduğu, ABD, İngiltere, Yeni Zelanda ve Avustralya'da aynı zamanda partilerin sağ ve sol bloklar şeklinde yapılandığı, Fransa, Almanya ve İsveç gibi ülkelerde gözlenebilir. Büyük koalisyon hükümetleri tarafından yönetilen, İtalya, Belçika ve Avusturya gibi ülkelerde uygulanan politikaların nasıl bir şekil aldığı net bir biçimde tespit etmek oldukça zordur.

Partizan eğilimlerin belirlenmesini engelleyen ikinci önemli etken, koalisyon hükümetleridir. Temsili seçim sisteminin uygulandığı ülkelerde zaman zaman koalisyon hükümetleri iktidara gelmektedir. Bu tür hükümetler azınlık ve çoğunluk koalisyonları şeklinde kurulmaktadır. Koalisyon hükümetleri sağ ya da sol tarafta yer alan partilerin katılımı ile kurulabileceği gibi, farklı ideolojilere mensup partilerin ortaklığı ile de kurulabilir. Aynı yada benzer ideolojilere sahip siyasal partilerin kurduğu koalisyonların partizan politikalar uygulaması mümkündür. Ancak farklı ideolojilere mensup partilerin kurdukları koalisyonlarda, uygulanan politikalarda sadece tek partinin öncelikleri ön plana çıkmaz.

4. Sonuç

Yeni politik iktisadın gelişim süreci 1970'li yıllarda başlamış ve halen gelişimini sürdürmektedir. Rasyonel beklentiler yaklaşım popüler olduktan sonra söz konusu modellerin varsayımlarında ciddi değişiklikler söz konusu olmuş ise de esasen 1970'li yıllarda geliştirilen geleneksel modellerin varsayımlarının önemli bir bölümü halen geçerliliğini koruduğu kolaylıkla ileri sürülebilir.

Çalışmamızda elde edilen en önemli sonuç şudur; geleneksel fırsatçı modeller az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki siyaset-ekonomi

ilişkilerinin teorik düzeyde analizine ışık tutmaktadır. Söz konusu ülkelerde partiler kurumsal, sosyal, kültürel v.b.nedenlere bağlı olarak sağ ve sol parti şeklinde yapılanamadıklarından dolayı fırsatçı eğilimler sergilemektedirler.

Partilerin bu tip davranışlar sergilemesinde seçmenlerin miyopik özelliğe sahip olması önemli ölçüde etkilidir.

Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde seçmenlerin miyopik davranışlar sergilemesinde rol alan bazı faktörler aşağıdaki noktalarda toplanabilir;

- Gelir düzeyinin düşüklüğü ve nüfusun önemli bir bölümünün yoksulluk sınırının altında yaşaması kısa vadeli, popülist kamusal politikaların önünü açmaktadır,

- Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde iktisat politikası uygulamalarının içeriği ve etkileri konusunda gerçek enformasyona ulaşmak hayli güçtür.

Kaynakça:

- Alesina, A., Cohen, G.D. and Roubini, N. (1992). 'Macroeconomics Policy and Elections in OECD Democracies'. Alex Cukierman, Zvi Hercowitz and Leonardo Leiderman (eds.). *Political Economy Growth and Business Cycles*. England, The MIT Press.
- Alesina, A. (1995a). 'Election, Party Structure, and the Economy'. Jeffrey S.Banks and Eric A. Hanushenk (eds.). *Modern Political Economy*. Cambridge University.
- Alesina, A. (1995b). Macroeconomic Policy in a Two – Party System as a Repeated Game. Torsten Persson and Guido Tabellini (eds.). *Monetary and Fiscal Policy, 2: Politics*. The MIT Press.
- Alesina, A. and Roubini, N. (1995). Political Cycles in OECD Economies. Torsten Persson and Guido Tabellini (eds.). *Monetary and Fiscal Policy, Volume 2: Politics*. The MIT Press.
- Alesina, A. and Rosenthal, H. (1995). *Partisan Politics, Divided Government and the Economy*. Cambridge Uni. Press.
- Alesina, A., Roubini, N. and Cohen, G.D. (1997). *Political Cycles and the Macroeconomy*. The MIT Press.
- Alt, J. E. and Chrystal, K.A. (1983). *Political Economics*. University of California Press.

- Boix, C. (2000). Partisan Governments, the International Economy, and Macroeconomic Policies in Advanced Nations, 1960-1993. *World Politics*, 53, 38-73.
- Borooah, V. K. (1988). 'Public Choice Theory and Macro Economic Policy'. Julien Van Den Broeck (ed.). *Public Choice*. Kluwer Academic Pub.
- Carlsen, F. (1998). Rational Partisan Theory: Empirical Evidence for the United States. *Southern Economic Journal*, 65, 64-82.
- Carlsen, F. and Pedersen, E.F. (1999). Rational Partisan Theory: Evidence for Seven OECD Economies. *Economics and Politics*, 11, 13-32.
- Downs, A. (1957). *An Economic Theory of Democracy*. USA: Harper Collins Pub.
- Downs, A. (1984). 'An Economic Theory of Political Action in a Democracy'. Thomas Ferguson and Joel Rogers (eds.). *The Political Economy*. M.E. Sharpe.
- Golden, D. G. and Poterba, J.M. (1980). The Price of Popularity: The Political Business Cycle Reexamined. *American Journal of Political Science*, 24, 696-714.
- Hibbs, D.A. (1977). Political Parties and Macroeconomic Policy, *The American Political Science Review*, 71, 1467-87.
- Hibbs, D.A. (1987). *The American Political Economy: Macroeconomic and Electoral Politics*. Harvard Uni.Press.
- Hibbs, D.A. (1994). The Partisan Model of Macroeconomic Cycle: More Theory and Evidence for the United States. *Economics and Politics*, 6, 1-23.
- Kalecki, M. (1971). 'Political Aspect of Full Employment'. *Selected Essays on the Dynamics of the Capitalist Economy:1933-1970*. Cambridge University Press.
- Leertouwer, E. and Maier, P. (2002). International and Domestic Constraints on Political Business Cycles in OECD Economies: A Comment. *International Organization*, 56, 210-32.
- Lindbeck, A. (1976). Stabilization Policy in Open Economies with Endogenous Politicians. *The American Economic Review*, 66, 1-19
- Lohmann, S. (1998). Rationalizing The Political Business Cycle: A Workhorse Model. *Economics and Politics*, 10, 1-17.

- Madsen, H. J. (1981). 'Partisanship and Macroeconomic Outcomes: A Reconsideration'. Douglas A. Hibbs, Heino Fassbender, and R. Douglas Rivers. (eds.). *Contemporary Political Economy*. Amsterdam: North-Holland Pub.
- Maloney, K.J. and Smirlock, M.L. (1981). Business Cycles and the Political Proces. *Southern Economic Journal*, 48, 152-66.
- McCallum, B. (1977). The Political Business Cycle: An Empirical Test. *Southern Economic Journal*, 44, 504-15.
- Nordhaus, W. (1975). The Political Business Cycle. *Review of Economic Studies*, 42, 169-90.
- Nordhaus, W. (1976). Inflation Theory and Policy. *The American Economic Review*, 66, 59-64.
- Nowaihi, A. A. and Garratt, D. (1998). 'The New Political Macroeconomics'. *Department of Economics, Universty of Leicester*.
Erişim: <http://www.le.ac.uk/economics/research/RePe/leecon/econ98-5.pdf>
- Richards, D. J. (1986). Unanticipated Money and the Political Business Cycle. *Journal of Money Credit and Banking*, 18, 447-57.
- Shughart, W. F.H. and Tollison, R.D. (1985). Legislation and Political Business Cycles, *Kyklos*, 38, 43-59.
- Smyth, D.J. Washburn, S.K. and Dua, P. (1989). Social Preferences, Inflation, Unemployment and Political Business Cycles: Econometric Evidence for the Reagan Presidency. *Southern Economic Journal*, 56, 340-41.
- Snowdon, B. (1997). Politics and the Business Cycle. *The Political Quarterly*, 68, 255-65.
- Soh, B. H., (1986). Political Business Cycles in Industrialized Democratic Countries. *Kyklos*, 39, 31-46.
- Swank, O. H. (1993). Popularity Functions Based on the Partisan Theory. *Public Choice*, 75, 339-56.
- Tufte, E. R. (1978). *Political Control of The Economy*. Princeton University Press.
- Whynes, D. K. (1989). 'The Political Business Cycle'. Greenaway, David. *Current Issues in Macroeconomics*. Macmillan Education Ltd.